

Magistrats i magistrades del Tribunal Constitucional

NO SEMBLA QUE LA RENOVACIÓ DE
MAGISTRATS QUE S'ALBIRA PUGA
ARREGLAR LA DESTROSSA PATIDA
PEL PRESTIGI DEL TRIBUNAL
CONSTITUCIONAL AQUESTS
DARRERS ANYS

El Tribunal Constitucional ha esdevingut, com és ben sabut, un actor polític clau. Es tracta d'una situació absolutament normal en una democràcia consolidada. I és una cosa molt bona que a Espanya ja tothom en siga ben conscient. Llavors, els criteris de decisió sobre les persones que han de formar part de la institució és raonable que siguen, també, polítics, a més de jurídics. Entre més raons perquè la pretensió que per al Tribunal Constitucional cal seleccionar els millors juristes del país no deixa de ser una pia declaració de bones intencions impossible de dur a terme. A cadascú li semblen els millors els que tenen trajectòries o criteris més semblants als propis. I ja no cal que ningú ens descobrisca ara, a aquestes alçades, que, en aquest local, s'hi juga.

En la renovació actual, escomesa pel Senat i on des de ja fa uns anys es demana amb caràcter previ a les cambres legislatives de les comunitats autònomes que proposen candidats o candidates, hi ha novetats que són un interessant reflex de les dinàmiques polítiques que estem vivint però que també aporten llum sobre la constitució de les estructures jurídiques actuals del Regne d'Espanya. Per exemple, i derivat del fet de tenir plena consciència del caràcter polític de l'òrgan, hi ha diversos col·lectius de dones (i també d'homes) que han demanat que aquesta renovació fóra utilitzada per incrementar la presència de magistrades al Tribunal, on fins ara la proporció no ha passat mai de tenir una dona per cada cinc homes. Es considera, i és perfectament raonable, que en tant que òrgan polític s'ha de vetllar també perquè mantinga una certa representativitat de la societat respecte a la qual ha de treballar després. Les Corts valencianes són, de moment, l'únic parlament autonòmic

ANDRÉS
BOIX PALOP
@Andres_Boix

on s'ha seguit aquesta línia i han proposat al Senat dos candidates d'innegable nivell.

Un altre element polític clau en un Estat descentralitzat en la composició d'aquests òrgans és, com resulta evident, el territorial. De fet, basta mirar al nostre TC per descobrir que la seua activitat més important no té a veure amb la protecció dels drets fonamentals o altres previsions constitucionals, sinó amb determinar fins on poden aplegar les comunitats autònomes en l'exercici de les seues competències. Als Estats federals, per aquesta raó, és un element que es té sempre molt present i, per aquesta raó, s'estableixen mecanismes diversos per aconseguir un reflex de la pluralitat territorial. A Espanya la preocupació dels partits majoritaris que s'han ocupat de triar sempre persones més o menys properes als nuclis de poder (com per altra banda és natural i inevitable) ha anat de la mà d'una evident *madrilenyització* del Tribunal. Només són triats membres del

Tribunal jutges que siguen de Madrid o, com a mínim, que hagin desenvolupat bona part de la seua carrera judicial a la capital. Igualment, la proporció de professors d'universitat que són triats des d'universitats madrilenyes, siguen o no originaris de la capital, és elevadíssima. Només en moments històrics en què les majories de govern han necessitat els vots de minories polítiques basques o catalanes s'han designat, com a conseqüència d'aquests concrets equilibris polítics, magistrats no sols originaris d'aquestes regions sinó que, a més, hi han desenvolupat la seua carrera professional. Però com a pauta, tant el Partit Popular com el Partit Socialista han tingut molt clar des de sempre que la diversitat territorial no era un valor que calguera considerar en aquests nomenaments. Significativament, tampoc no sembla, a diferència del que comença a passar en la qüestió del gènere, que siga un element que preocupe en general l'opinió pública espanyola.

Hi ha, però, una excepció: el Parlament de Catalunya que, fins i tot, en aquesta ocasió, ha preferit ni tan sols presentar candidats perquè ha considerat que, atès el posicionament del Senat i la majoria PP-PSOE que han pactat la renovació, no valia la pena ni tan sols posar-se a la faena. Compte amb la crisi institucional que tenim al davant quan, de manera cada vegada més reiterada, la manca de representativitat de les institucions polítiques i la seua rigidesa acaben provocant que més gent (o més òrgans, en aquest cas) directament deixen de participar en el joc. És el camí més curt per carregar-se directament la utilitat d'òrgans com el Tribunal Constitucional. I no sembla que la renovació que s'albira haja d'arreglar la destrossa.

Professor de dret administratiu a la Universitat de València